

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund
Årgang 65 . Nr. 6

Juni
1980

*»Der står et slot i Vesterled
tækket med gyldne skjolde«.*

*Solnedgang over Sorø sø.
(Svend Gerner Andersen, fot.)*

HOTEL & RESTAURANT

TURISME GASTRONOMI

Annonceekspedition:

Harlang & Toksvig Bladforlag A/s
Dronningens Tværgade 30 – 1302 København K
Telefon (01) 13 86 66 – Telex 15 805 AGPRES

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

JUNI 1980

65. ÅRGANG

NUMMER 6

Et mindesmærke i Sorø ved Skolens 400 års jubilæum

Af Palle Taarnhøj.

Som alle læsere af Soraner-Bladet vel efterhånden er klar over, arbejder bestyrelsen med at realisere de gamle planer om et mindesmærke i Sorø ved Skolens 400 års jubilæum i 1986, og jeg kan i denne henseende henvise til det seneste indlæg i Soraner-Bladets september-nummer sidste år.

For at forsøge at få skred i planlægningen, indbød bestyrelsen d. 1. marts 1980 en snes Soranske kunstnere og andre, som måtte formodes at have interesse og indsigt i problemerne i forbindelse hermed til en uofficiel drøftelse på skolen. Her blev vist megen interesse for sagen, og det blev udtrykt, at mindesmærket skulle være udtryk for Gamle Soraneres taknemmelighed mod skolen. Der var ikke enighed, om det burde være et minde for personen Frederik d. II eller snarere for hans gerning, dvs. minde om Skolens oprettelse. Der blev fra flere sider udtrykt ønske om, at et sådant mindesmærke måtte kunne »fungere og blive til gavn«. Der var stærk tilslutning til, at kunstværket skulle være udtryk for vor tid snarere end en afstøbning af buste eller statue af Frederik d. II.

Det blev foreslået, at oprettelsen af mindesmærket skulle være i Soransk Samfunds regie under bestyrelsens ledelse, men det ville være helt naturligt og nødvendigt at hente råd og hjælp fra andre kilder. Man så helst, at arbejdet blev udført af en soraner. Man endes til slut om at nedsætte et udvalg til at udarbejde de nærmere betingelser, og på et senere bestyrelsesmøde blev det besluttet at bede Jan Buhl (37), Dan Fink (27), Erik Friis-Hasché (59), Franz von Jessen (78), Ole Perch Nielsen (50) og Palle Taarnhøj (37) om at

indtræde i udvalget. På bestyrelsesmødet gav man udvalget det kommissorium at udarbejde de nærmere betingelser for opførelsen af et kunstværk eller en kunstnerisk udført brugsgenstand i anledning af Skolens 400-årige beståen som følge af Frederik d. II's fundats i 1586. Det er tanken, at det bør være udført i vor tids sprog som et originalt kunstværk. Det bør endvidere være et udendørs arrangement, beliggende indenfor et område, der naturligt befærdes af Skolens elever. Soransk Samfund skønnes til dette formål af egne midler at kunne disponere over ca. kr. 250.000,-, men man vil, såfremt det skulle være ønskeligt, i Soransk regie søge dette forøget.

Det er nu vort håb, at dette udvalg i nær fremtid kan fremlægge sine tanker og ideer for Soransk Samfunds medlemmer i Soraner-Bladet.

Palle Taarnhøj.

En søgende sjæl

kunstner og Soraner

Om *Eyvind Olesen* (26) med ti malerier, gengivet i 4 farver, erindringer fra Sorø-tiden og egne digte og oversættelser, udgivet af Soransk Samfund med støtte af Velux-fonden.

Fås portofrit ved indsendelse af 30 kr. til kassereren.

50 år i Soransk Samfunds bestyrelse

Af Svend Clausen (S 25).

At causere over 50 år i Soransk Samfunds bestyrelse vil meget let blive til en oplæsning af Soranerbladet igennem de sidste 50 år, for der står det hele jo.

Ja, gør det nu også det? Der er meget, som redaktørerne ikke har fundet af betydning. Det er dette, det der ikke har stået i Soranerbladet, jeg vil prøve at fortælle lidt om.

Se, det hele startede jo allerede 2 år før 1930, da Friis, Basse, Madvig, Magnussen og jeg blev valgt som komite for Soraneraftenerne – og allerede året efter på samfundets generalforsamling fik bevilget 300 kroner mod bestyrelsens protest til at afholde disse aftener for. Især Olrik var temmelig rasende.

Disse månedlige aftener samlede en masse især unge, og bestyrelsen blev bange for, at vi rent ud sagt ville vælte hele bestyrelsen næste gang. Det har jo alle dage været god politik at få oppositionen ind i bestyrelsen, og det søgte man så. Man henvendte sig først til Gudmund Magnussen og tilbød ham en plads i bestyrelsen, og det ville han da gerne, men kun hvis jeg også kom ind. Nå, så spurgte man mig, om jeg ville træde ind i bestyrelsen, og det ville jeg da gerne, men kun hvis Gudmund også kom ind.

Det endte med, at direktør Grandjean – samfundets enfant terrible – og sekretær Irsgef. Holberg nedlagde deres bestyrelsesposter, og så blev Gudmund og jeg valgt ind som rebeller.

Det var en herlig bestyrelse med gamle Norrie som den elskelige formand og så Olrik, Harhoff, Mathiesen og Hammerich. Møderne gik hovedsageligt med, at de noget aldersstegne herrer sagde »Kan du huske?« og så gik den ellers deruda'. Gudmund og jeg havde i forvejen planlagt, hvad vi ville have igennem, og det forelagde vi til slut, og så var der ikke tid til diskussion, så det blev vedtaget.

Vi indførte den skik, at jeg førte protokollen under mødet, og den blev underskrevet ved mødets slutning, så stod det der nemlig.

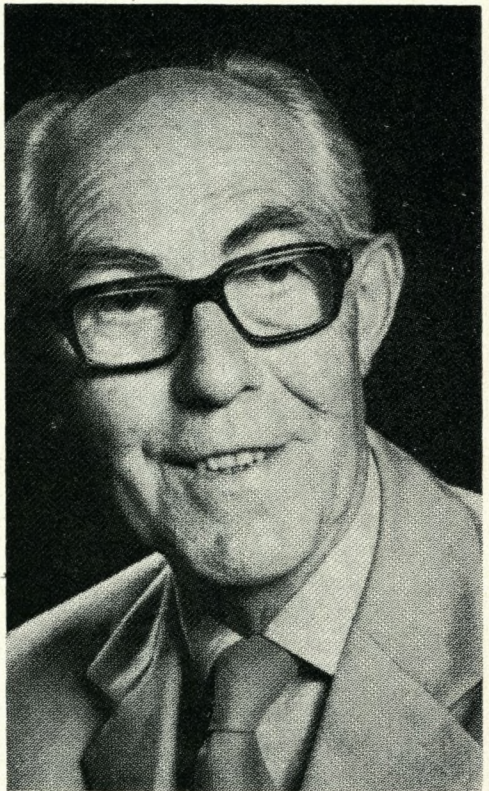
Norrie var en oplevelse, Gudmund og jeg skulle engang hente ham til Kongebal – Gudmund havde lånt sin fars bil – og stabslægen var i kjole, da vi kom, men så spurgte han, om vi syntes, han skulle tage alt tingeltanglet på, og det mente vi afgjort. Så lukkede Norrie midterskuffen i skrivebordet op, og der lå et par kommandørkors og en masse andre ordner midt imellem piberensere, piber og alt muligt andet. Norrie fik det hele på, men manglede så en lille ægyptisk orden, som han partout ville have med, for »det er den eneste, jeg har fortjent«, den fik han nemlig, fordi han fik bekæmpet en farlig øjensygdom i Ægypten – ved at få dekreteret, at alle nyfødte skulle dryppes i øjnene med et eller andet. Så tog

vi afsted, Norrie i fuldt skrud samt officerskappe og sixpence.

Bestyrelsesmøderne hos Norrie sluttede altid med te, hvor gamle fru Norrie præsiderede i sin kørestol, og det var så sandelig hende, der helt prægede konversationen. Hun var en strålende personlighed, og ikke for ingenting stifter af Danske Kvinders Nationalråd o.m.m. Norrie selv påstod, at det var ham, der havde dannet skole, idet han sagde, han var den første læge, der giftede sig med en sygeplejerske.

Jeg husker et andet bestyrelsesmøde, hvor vi sluttede af med at spise i det gamle National. Vi fik både ene og det andet og skulle slutte af hos Lorry. Der kom en Taxa, og Mathiessen gik ind ad den ene dør og fløj ud af den anden. Vi så ham ikke mere den aften. Han havde pludselig opdaget, at toget til Sorø gik, og så forsvandt han bare.

Harhoff var administrator af Understøttelsesfonden, og det skulle jeg overtage, men jeg skulle læres op. Jeg mødte så ca. hver 14. dag om aftenen, og Harhoff og jeg gennemgik lånesagerne i ca. et kvarter, så kom fru

Harhoff og spurgte, om vi dog ikke snart var færdige, for hun havde stillet l'Hombrebordet op. Så blev jeg beordret op på en stige ude i gangen for på den øverste hylde at hente en flaske af Madeiraen fra -89 - det var mage-løse aftener!

I det hele taget var det tider at lave fester i. Vi lavede et bal i Studenterforeningen med souper - 3 retter, 3 slags vin, kaffe og bal til kl. 3 for 8 kroner pr. par.

70-års jubilæet i 1932 er vel nok den største festlighed, jeg har været med til at arrangere. Der var 350 deltagere, og Ebbe Hamerik havde komponeret sin smukke kantate til Aage Linds tekst. Festen blev holdt på d'Angleterre, og Max Skalkas orkester fremførte kantaten. Under en af prøverne, hvor Hamerik jo dirigerede, slog han pludselig af og sagde »undskyld, hr. komponist, men den er så sver«.

Under et udvalgsmøde, som blev holdt i fyrstesuiten, kom en tjener med hvide bomuldshandsker ind med en bakke med 5 glas og sifon og en flaske whisky - selv Olrik var kendelig imponeret. Vi hældte nogle ret pæne sjusser op og sagde skål, da det bankede på døren, og ind kom tjeneren, der på bredt sjællandsk sagde: »Onskyld, men ded ær forkirt.«

Noget, der engang gjorde et særligt indtryk på mig, var rustalen i 1932, hvor gods-ejer dr. med. Hasselbalch talte om »To be a gentleman.« Han fortalte, at han som skibslæge på vej hjem fra Kina traf en 12-årig dreng, der skulle på Eton, og naturligt spurgte dr. Hasselbalch ham, hvad han ville være, hvortil han svarede: »Well, I am going to be a gentleman.«

Et lidt senere festligt medlem af bestyrelsen var Louw. Når bestyrelsesmøder blev holdt ude hos ham i Holte, blev vi modtaget med kanonsalut. Han havde 2 salutkanoner på en høj i haven. Og så havde han for resten i husets hall 2 kommoder beklædt med grønt fløjl stående på hver side af døren ind til dagligstuen, hvorpå lå alle hans ordner - sådan er der jo så meget! Han gjorde i øvrigt et stort arbejde for Soransk Samfund.

H. G. Olrik - Soranerbladets højt fortjente redaktør - havde samlet jeg tror en fuldstændig matrikel over alle elever, der havde gået på skolen, og denne fortegnelse ville han have trykt. Det satte jeg mig imod med alle midler. Jeg mente ikke, det ville have den store interesse, når der ikke var biografier med. Tiden har jo vist, at det var godt, vi ventede, men det skal jeg komme tilbage til.

I det hele taget fandt vi unge, at Olrik var alt for diktatorisk, og det endte med, at Jonas Bruun på en generalforsamling holdt en brandtale mod ham, så han gik. Derefter gik jeg op til Olrik og sagde til ham, at egentlig burde jeg nu gå ud af bestyrelsen, da det var den egentlige grund til, at jeg blev valgt ind, at jeg skulle sørge for hans afgang. Det grinede han noget så hjerteligt over, at vi derefter blev gode venner, men han mente, at jeg skulle blive siddende, og det gjorde jeg så!

Et andet festligt bestyrelsesmedlem var *Alfred V. Rasmusen*, der en overgang var kasserer. Dengang blev kontingenterne opkrævet ved hjælp af håndskrevne girokort, og til overtoldinspektør de Fine Bunkeflod var Rasmusens kontordame kommet til at skrive de Fine Birkenflad, hvorover han blev rasende og skældte Rasmusen huden fuld, så til slut sagde Rasmusen til ham: »Pas nu på, hr. overtoldinspektør, at det fine ikke går af Bunkefloden«, så kaldede han røret på.

Tiden op til anden verdenskrig var i øvrigt præget af mange velbesøgte Sorøture, hvor Olrik som kontorchef i Statsbanerne altid sørgede for, at der var reserveret vogn til Soransk Samfund, samt af store fester og så Soraneraftenerne, hvor Basse Winther - der altid kaldte sig selv for den tjenende broder - sørgede for, at lokaler og mad var i orden. Han var en stor spasmager. Da Grandjean gik ud af bestyrelsen - det var på Hotel Phoenix - kom der en tjener ind med en mægtig buket røde roser med et kort, hvorpå der stod: »Tak, fordi du gik«. Det var selvfølgelig Basse, der havde sørget for den genistreg.

En stor begivenhed var skolens 350 års jubilæum med den store kunstudstilling, og her vil jeg gerne særlig nævne dr. Thorlacius Ussing, hvis enorme viden var fantastisk. Jeg husker, hvordan han til komitemøderne fortalte, hvilke billeder vi absolut skulle have med, men så sandelig også, hvor de hang, og hvordan det var muligt at låne dem. Det var helt utroligt.

I øvrigt er det helt og holdent Soransk Samfunds forskellige formænd, der har sat deres præg på samfundet. Vi er jo i virkeligheden bare en almindelig skoleforening af gamle elever, men i kraft af de personligheder, der i tidens løb har været formænd for Soransk Samfund, har foreningen fået stor anseelse.

Jeg ville gerne her knytte bemærkninger til alle de formænd, jeg har fungeret under, men det vil føre for vidt, så jeg vil nøjes med et par enkelte indtryk.

Jeg vil gerne nævne dommer *John Knox*, der under besættelsen sendte mig et særtryk af »Juristen«, i hvilket nr. han havde skrevet en fnysende artikel mod den såkaldte Kommunistlov, som eneste jurist i Danmark skrev han, at denne lov var grundlovsstridig. Det var den lov, der bevirkede internering og senere deportation af de førende danske kommunister.

Endvidere vil jeg meget gerne nævne *Johs Brøndsted*. Han var en storartet formand, der i høj grad havde evnen til at delegere opgaverne ud til bestyrelsens medlemmer - især til næstformanden. Jeg glemmer ikke Soransk Samfunds 100-års jubilæum, hvor han havde bedt mig skrive hovedpunkterne op i det, han skulle sige, så han ikke glemte noget, og så ved festmiddagen, da han skal tale, ser jeg ham hale mit memo op af lommen, og så holdt han en strålende tale på den måde, at han sagde »Clausen har skrevet til mig, at jeg

(Fortsættes side 69).

Soransk Samfunds 118. ordinære generalforsamling

14. april 1980

Referat af Soransk Samfunds 118. ordinære generalforsamling den 14. april 1980 på Hotel 3-Falke.

Formanden Palle Taarnhøj bød velkommen til de ca. 55 fremmødte. Han lod tankerne gå til skolen med disse linier:

*»Der ligger den og blunder
den gamle, hvide borg,
som så din lyse jubel
og barnesindets sorg.
Så mange lette fødder
har stengangsfliisen slidt,
og siden har de vandret
i Verden tunge skridt.«*

Hvorefter han udbragte et leve for skolen.

Inden den egentlige generalforsamling tog sin begyndelse, nævnte og mindedes formanden de 49 soranere, hvis død var kommet til bestyrelsens kendskab i det forløbne år.

1. Valg af dirigent.

Som dirigent for generalforsamlingen foresloges landsretssagfører Harald Qvist, der valgtes uden modkandidat. Klog af skade ilede dirigenten med at konstatere generalforsamlingens lovlighed gennem varsel i Soranerbladets april-nummer. Dirigenten gav herefter ordet til formanden for

2. Aflæggelse af beretning.

Formanden begyndte igen i år med Soranerbladet, hvis økonomi var velfunderet. Dette skyldtes ikke mindst de mange bidrag fra medlemmerne. Formanden nævnte, at disse indtil for tre år siden var nogle hundrede kroner, men siden da ca. 10.000 kr. årligt. Hertil kom, at annonceindtægterne på samme tre år var steget med ca. 50 pct. Uden disse beløb ville Samfundet ikke kunne udsende bladet i dets nuværende omfang, og det var en stor opmuntring for de ansvarlige for bladet at se denne interesse blandt medlemmerne. Formanden understregede, at det langt mere var de mange mindre bidrag, der talte, end de få større, hvorfor ingen måtte tro, deres skærv overflødig. Med vanlig optimisme havde man derfor også i år tilladt sig på giroblanketten til kontingentbetaling at have en rubrik til bidrag til bladets drift. – God økonomi gav dog ikke i sig selv et godt blad, og formanden takkede derfor administrator Finn Harlang og redaktør Svend Ranvig for deres kolossale indsats.

Årsfesten var afholdt i oktober på skolen, hvilket formanden takkede rektor og skolens personale for stadig kunne lade sig gøre. Festen var som sædvanlig forløbet smukt med orgelkoncert ved Knud Vad og en smuk, personligt præget tale af redaktør Svend Irgins-Hansen.

Formanden gik herefter over til Soransk Samfunds andet arrangement, som lever i bedste velgående, nemlig frokosterne den før-

ste torsdag i hver måned i Frederiksberg Rådhuskælder. De havde været godt besøgt med ca. 20 deltagere pr. gang, og formanden opfordrede endnu flere til at komme og til at tage andre soranere med. I denne forbindelse nævntes, at hvor der til deltagelse i årsfesten kræves medlemsskab, er dette ikke tilfældet ved frokosterne. Han håbede dog, at deltagelse i en frokost kunne få nogle til at melde sig ind. Ved frokosterne havde der syv gange været indbudte talere, og for deres tilstedekomst takkede formanden Bodil Wille Møller, som havde overtalt dem. Hun havde nu efter flytning til Nordjylland nedlagt dette hverv, og opgaven var taget op af Thyge Winther-Jensen.

Formanden nævnte, at det til arrangementer herudover var vanskeligt at samle deltagere. Således havde et arrangement i foråret 1979 måttet aflyses af denne grund.

Holbergs fødselsdag havde man i København fejret ved at gå i Det kgl. Teater og derefter til natmad på Brønnum. Dette arrangement havde været godt besøgt. Jysk afdeling havde som vanligt holdt en smuk fest på Rold Storkro med Ole Perch Nielsen som Holbertaler.

Om Fraternitas Sorana berettede formanden, at det 43. stævne var afholdt i Løgumkloster i maj 1979 med god tilslutning. Det samme håbede man til det forestående stævne på Den gamle Gård i Nysted den 27.-29. maj.

Derefter omtaltes kort en række sportsbegivenheder. Der havde været afholdt orienteringsløb, fodboldkamp og cricketkamp – alle mellem skolen og de gamle. På Moesgård var der afholdt batøkkamp, for hvilken sportsgren man nu frygtede døden, idet den ifølge rektor ikke længere udøves på skolen. I årets løb havde der været formandsskifte i Jysk afdeling, idet Erik Sanders var blevet afløst af den hidtidige næstformand Hans Andersen, som formanden bød velkommen. Formanden takkede Erik Sanders, der altid havde været en positiv og engageret soraner, der på mange måder havde gjort en stor indsats for Soransk Samfund, ikke blot som formand i det jyske, men bl. a. også ved biografierne tilblivelse.

Herefter omtalte formanden Skolens 400-års jubilæum i 1986, hvor det er bestyrelsens håb at kunne realisere en meget gammel idé om et mindesmærke eller lignende. Nødråb i Soranerbladet havde ikke givet store resultater, men i marts havde der i Sorø været afholdt et møde med soranske kunstnere og andre, som kunne tænkes at have gode ideer. Dette havde resulteret i nedsættelse af et udvalg til udarbejdelse af vilkår og metoder for planens gennemførelse, og formanden bebudede, at udvalget snart ville markere sig over for medlemmerne i bladet.

Formanden nævnte, at bestyrelsen havde

været repræsenteret ved overrækkelsen af Holberg-medaljen, ved skolens vandbal og kongeбал og ved skolens translocation, som denne gang havde været henlagt til kirken på grund af det store antal dimittender.

Gennem Samfundets repræsentation i bestyrelsen for Sorø Kunstmuseum havde man deltaget i et møde med amtet. Her var det blevet bemærket, at Hauchs Samling og Naturhistorisk Samling nu havde officielt stempel som museer i Vestsjællands amt.

I årets løb havde Samfundet forestået udgivelsen af en lille bog kaldet: »En søgende sjæl« af den soranske kunstner og oversætter Ejvind Olesen. Udgivelsen havde været finansieret af Velux-fonden.

Phønixfonden var blevet ophævet og kapitalen overgået til Soransk Samfund, hvad formanden takkede hjerteligt for.

I årets løb var medlemstallet faldet med ca. 20 til 1328. Opfordringer om medlemsskab sendtes sammen med lykønskninger til de runde fødselarer, der ikke er medlemmer.

Bestyrelsen havde afholdt 6 møder.

Til slut takkede formanden alle, der havde støttet arbejdet for Soransk Samfund, medlemmerne, der havde vist det interesse, og bestyrelsen, der havde udført en stor del af det.

Ingen havde bemærkninger til formandens beretning, som således godkendtes.

3. Fremlæggelse af regnskab for 1979

Kassereren Svend Kamman oplyste, at regnskabet ikke udviste større udsving i forhold til tidligere. Som en positiv ting nævnte han, at Soranerbiografierne nu også var afsluttet f.s.v. angik udgifterne. Kassereren gennemgik kort de forskellige poster. I den forbindelse oplystes, at der på dispositionsfonden nu ialt stod 90.000 kr. – til de store opgaver, formanden havde omtalt.

Administrator Finn Harlang oplyste om Soranerbladets Regnskab, at udgifterne var holdt nede gennem beskæring i bladets sideantal. I den forbindelse nævntes, at sommernummeret i år som sidste år ville komme i stor-flot udgave. I øvrigt understregede administrator, at bladet ALTID ville være en underskudsforretning, og at annonceindtægterne nu også var for nedadgående.

Legatbestyrer Svend Clausen indledte sin del af regnskabsafregningen med at nævne, at det jo var en særlig aften for ham. Han fortalte, at han i 1943 havde overtaget understøttelsesfonden og jubilæumsfonden med en formue på 69.020 kr. – og at han nu afleverede 691.300 kr. Det glædede ham meget, da disse penge gjorde stor gavn, hvor de kom.

Soransk Samfund havde modtaget en stor gave, idet Phønixfonden var blevet ophævet. Fonden var i sin tid oprettet til konfirmandudstyr, hvilket nu ikke var så relevant. De 33.000 kr., det drejede sig om, var blevet henlagt til 100-års jubilæumslegatet.

Fra C. C. Hoffgaards bo havde Soransk Samfund modtaget ca. 140.000 kr., nemlig 16 pct. af boet.

4. Budgetforslag for 1980

Kassereren gav kun ganske få kommentarer til budgettet.

5. Kontingentsættelse

Formanden foreslog, at kontingentet for almindelige medlemmer forhøjedes til 65 kr. om året – altså med 5 kr. – Dette blev vedtaget.

6. Forslag fra medlemmerne.

Sådanne forelå ikke.

7. Valg af 5 medlemmer til bestyrelsen.

Efter tur afgik Bodil Wille Møller, Ole Perch Nielsen, Thomas Rasmussen og Thyge Winther-Jensen, der alle var villige til genvalg, samt Svend Clausen, som nu ikke var villig mere. Som nyt medlem af bestyrelsen foreslages Per Salling.

Alle de foreslåede blev valgt. Valget af Hans Andersen og Olaf Teusch som formand i hhv. jysk og fynsk afd. blev taget til efterretning.

Bestyrelsen er derefter således:

Hans Andersen (S 51)
Franz von Jessen (S 78)
Svend Kamman (S 27)
Bodil Wille Møller (S 66)
Ole Perch Nielsen (S 50)
Thomas Rasmussen (S 75)
Per Salling (S 73)
Olaf Teusch (S 49)
Palle Taarnhøj (S 37)
Thyge Winther-Jensen (S 54)
Arne Østergaard (S 29)

Formanden rettede herefter en hjertelig tak til Svend Clausen for hans store arbejde gennem 50 år. Han havde altid været en stor støtte, hjælpsom og med mange gode råd. Ved bestyrelsesmøderne havde han altid været hyggespreder. Svend Clausen takkede formanden for disse ord, og han takkede bestyrelsen for den fest, der havde været afholdt i anledning af hans jubilæum/afgang. Han fandt det ganske mærkeligt at trække sig, og han samlede sine mange år i bestyrelsen med ordene »hvor jeg dog har moret mig!«.

8. Valg af revisor.

E. Lüders-Thomsen genvalgte.

9. Eventuelt.

Herluf Krog-Meyer tog ordet fra salen for at takke Svend Clausen. Han omtalte, at Basse Winther i sin tid om sig selv havde brugt udtrykket »jeg er en tjenenede broder«. Dette passede i endnu højere grad på Svend Clausen. Krog-Meyer gav udtryk for, at Sv. Clausen havde været ubetalelig og dertil en vældig støtte for de skiftende formænd, han i tidens løb havde slidt op – han kunne trække sig tilbage med hæder.

Saxtorph opfordrede bestyrelsen til at fortsætte den kulturelle front med Holbergbiografi, naturhistorisk samling m. v. Han fandt, at Soransk Samfund ikke var en skoleforening i chauvinistisk betydning.

Suhr foreslog, at man i alle sommermån-

derne henlagde frokosterne til de små haver.

Svend Clausen nævnte ad museer og samlinger, at naturhist.saml. og Hauchs samlings bedre stilling skyldtes (bl.a.) det Lyngbeckske legat, hvoraf 25 pct. af det årlige udbytte må anvendes til skolen.

Hanchs Samling blev i øvrigt i den store verden betragtet som noget ganske enestående, men samlingerne var nu ikke godkendt som museer i amtet. Derimod havde en pro-

jektgruppe noteret sig, at skolen havde disse samlinger, som man mente BURDE indlemmes i amtets museer. Derimod var der allerede protesteret voldsomt.

Da ingen herefter ønskede ordet, blev generalforsamlingen hævet.

Som dirigent:

Harald Quist.

Som referent:

Bodil Wille Møller.

(Louise Inger Lyberth, fot.).

Jens Christian Chemnitz (S53) vicebiskop i Grønland 14. februar

Den grønlandske bispekåbe

Maleren Bodil Kaalund, der nylig har skrevet en stor bog om grønlandsk kunst, har haft det kunstneriske ansvar for den smukke bispekåbe, der blev fremstillet til bispevielsen den 14. februar i år, hvor tidligere landsprovt *Jens Christian Chemnitz* (S 53) blev indviet til vicebiskop i kirken i Godthåb ved en højtidelighed, der overværedes af dronning Margrethe, alle Grønlands præster og præster fra Alaska og Canada og ni nordiske bisper med Københavns biskop Ole Berthelsen i spidsen.

Bispekåben er vævet af uld, silke og guldtråd i Sønderjylland og smykket med broderier, der rummer både typisk grønlandske og kristelige symboler. Evangelistsymbolerne på kåbens forstykke: Matthæus: En grønlander i hvid anorak, Marcus: Løven, Lukas: Oksen og Johannes: Ørnen, der er en typisk grønlandsk

havørn. De forbindes med en bort, der er inspireret af et østgrønlandsk kamikmønster.

På kåbens rygside er en stiliseret hætte med et broderet rødt kors, der er forbeholdt bisper, på en dybblå baggrund med sol, måne, stjerner og nordlys, der symboliserer polarnatten. Brystspændet er tegnet af den grønlandske kunstner Jens Rosing. Det er af guld med en sleben grønlanditsten, der menes at være verdens ældste stenart. Bispekorset er af guld, fremstillet af guldsmed Ole Bent Petersen, København, efter den første kendte eskimoiske gengivelse af det kristne kors på en østgrønlandsk kam fra ca. år 1100.

Selve bispevielsen var en meget smuk højtidelighed, som udførligt refereres i »Atuagagdliutit«, Grønlandsposten, hvorfra også oplysningerne om bispekåben er hentet.

Vicebiskopudnævnelsen er en følge af det grønlandske hjemmestyre, men den grønlandske kirke er fortsat en del af Københavns stift, fordi det har været et ganske naturligt grønlandsk ønske at fortsætte som en del af den danske folkekirke.

Men denne begivenhed fortjener at fremhæves, fordi det er første gang, at en grønlandsk født og grønlandsksproget præst bliver bispeviet i Grønland. De katolske bisper i nordbotiden i middelalderen blev bispeviiede i deres hjemland og indsat i embedet, når de kom til bispedædet i Igaliko. Kirken har betydning og betyder stadig langt mere for grønlænderne, end vi vist forestiller os i Danmark. Den kristne lære var en ny religion, der bragte den europæiske kultur med sig, nært knyttet til skolen, som den var i århundreder. På mange områder, bortset fra det administrative, har den grønlandske kirke bygget på grønlandske betingelser og været et fælles forum, hvor danske og grønlændere mødtes. Danske præster, der fik embede i Grønland, måtte som en selvfølgelig ting prædike på grønlandsk, og mange har sikkert haft stort besvær, inden de ved grønlandske kateketers hjælp lærte at tale det særprægede sprog korrekt og ubesværet. Mange præster og gejstligt uddannede har haft en overordentlig stor betydning for det grønlandske sprogs udvikling ved oversættelser af salmer og anden litterær virksomhed.

I et interview med Grønlandsposten udtaler Grønlands første vicebiskop, at selve udnævnelsen ikke vil betyde en ændring i det rent praktiske arbejde som landsprovst, men der kan kun være én biskop i et stift, og derfor har Grønland nu fået en vicebiskop ligesom Færøerne, men på grund af den store afstand til Danmark har landsprovsten længe haft

særlige beføjelser, og en skønne dag bliver Grønland måske et særligt stift. Det vil fremtiden afgøre.

I dette århundrede har den grønlandske kirke udviklet sig fra at være missionerende til at være et kirkesamfund, og fra 1963 har menighederne fået reel indflydelse, og den grønlandske kirke er blevet mere demokratisk, idet der er indført præstegældsråd, som vælges af menigheden og har præsten som forretningsfører. I løbet af de 259 år, der er gået, siden Hans Egede kom til Grønland med kristendommen, har kirken slået rod i Grønland og er blevet en del af den grønlandske kultur og opfattes ikke som noget fremmed.

Identitetsproblemet er meget stort i Grønland i dag. Den gamle grønlandske kultur er blevet fortrængt af kirken og udviklingen, men der er stærke ønsker om at finde tilbage til den. Her kunne Grundtvigs tanker måske medvirke til en genopdagelse, idet der i de grønlandske myter og sagn findes mange alment menneskelige værdier, som kunne være en god hjælp for grønlænderne til at finde sig selv igen i dem.

Der er stadig nye opgaver at tage op i kirken, og Chemnitz er optimistisk med hensyn til fremtiden. Kirken står stærkt i dagens Grønland, og der er aldrig tomme kirker dér, men koncentrationen i større bysamfund, som stadig fortsætter, stiller nye krav på det sociale område også til kirken, som skal opfyldes lokalt, men udgangspositionen for at løse sådanne opgaver er stærk, idet kirken fylder et helt uerstatteligt behov i de mest centrale perioder i det enkelte menneskes liv: fødsel, pubertet, ægteskab og død.

»Kirken skal ud til folk og hjælpe dem« er den nye vicebiskops programerklæring, og det må vi ønske ham lykke til at realisere!

S. R.

Svend Clausens causeri

(fortsat fra side 65)

skal sige noget om sådan og sådan, Clausen siger endvidere osv.«. Han havde overhovedet ikke set på en tale, før han rejste sig, men holdt en strålende tale.

Jeg nævnte i begyndelsen Oliks matrikel, som jeg havde modsat mig blev trykt. I stedet fik jeg den afskrevet i 4 eksemplarer, hvoraf et står i Det kgl. Bibliotek, så det eventuelt kan bruges af personalhistorikere. Men hvilket held, at vi ikke brugte en masse penge på at få det trykt, for senere fik Soransk Samfund en formand, der virkelig havde organisatorisk talent, og så blev den rigtige matrikel lavet.

Det er selvfølgelig *A. Kann Rasmussen*, jeg tænker på og hans eventyrlige indsats for Soranerbiografierne. Jeg husker, at Kann kom op på mit kontor, da vi havde spurgt ham, om han kunne tænke sig at blive formand. Han ville nu lige orientere sig lidt om, hvad det nu kunne indebære, og på en eller anden måde må jeg jo have haft held til at gøre ham tilstrækkelig interesseret, og det har vel

nok været til gavn for Soransk Samfund.

Jeg kunne selvfølgelig blive ved, og der er også en masse, som jeg gerne ville have fremhævet, men alt skal have en ende, og jeg vil gerne slutte med en hjertelig tak til vores nuværende formand.

En mere elskelig og varm formand kunne vi ikke få, den altfavnende og hjertelige måde, du leder vort samfund på, kan kun styrke vort sammenhold, og det skal du have tak for, og så vil jeg dertil føje min personlige tak til dig for et ualmindelig godt samarbejde og venskab.

Svend Clausen.

Flomvejen i mølpose

Det vil glæde mange gamle soranere at høre, at anlæg af en omkørsvej over Flommen er skudt ud i en uvis fremtid.

Der kører ikke så mange biler mere.

Red.

Nogle navne fra Soranerbiografierne 1584-1960

Af L. BALSLEV

(fortsat)

Så meget om nogle »soranske politikere« i forrige århundrede. Hvis man vil gå videre med andre betydningsfulde personer, så må man gøre sig klart, at det nødvendigvis må blive meget vilkårligt, hvem man hæfter sig ved.

Heldigvis kan den interesserede læser gå videre på egen hånd, hvis han har lyst.

Som repræsentanter for erhvervslivet på et ikke alt for beskedent plan kunne man nævne *Philip Schou* og *S. C. Hauberg*

Philip Schou (S 1857) var søn af Slagelse-købmanden *Hans Henrik Schou*, kendt fra Antvorskovs historie. *Philip Schou* blev medejer og leder af fajancefabrikken *Aluminia* 1868 og senere, 1882 også af Den kongelige Porcelænsfabrik. *Arnold Krog* blev kunstnerisk leder, og dansk porcelæn vandt stor og bemærkelsesværdig anerkendelse. Som formand for Soransk Samfund gennemførte *Philip Schou* rejsningen af Holbergstatuen i Akademihaven.

Også *S. C. Hauberg* (S 1867) var industrimand i den store stil. Han var maskinfabrikant, og hans virksomheder blev 1897 sluttet sammen til aktieselskabet *Titan*. *Hauberg* var formand for arbejdsgiverforeningen til sin død 1920. Desuden for Soransk Samfund fra 1908. Han roses for sit mesterskab i forhandlingens kunst.

En soraner, der kan fortjene at nævnes sammen med betydelige erhvervsmænd, er redaktør *L. Schiøttz-Christensen* i Ålborg. Hans far var Sorøguldsmiden *P. C. Christensen*, af hvis sølvarbejder der findes en smuk samling på Sorø Amtsmuseum. Sønnen tog realeksamen 1879 og fik derefter en meget broget løbebane som farmaceut, formand for apotekermedhjælpernes forening, der med held kæmpede for bedre arbejdsforhold, og endelig efter studier på Polyteknisk Lærestalt, som kemiker og opfinder. År 1900 fik han tilbudt stillingen som redaktør af Ålborg Stiftstidende og slog straks til. 1911 overtog han bladet for egen regning. 1940 trak han sig tilbage som redaktør. 1937 var han blevet æresmedlem af Soransk Samfund.

Samme år som han tog realeksamen, 1879, tog kuriøst nok *Morten Dreyer*, hvis far ejede *Fyens Stiftstidende*, studentereksamen. Han redigerede bladet fra 1892 til 1934 og havde vist endnu flere tillidshverv end *Schiøttz-Christensen*. Sorø har været godt repræsenteret i den borgerlige presse i begyndelsen af dette århundrede.

Efter at have nævnt disse repræsentanter for praktisk virksomhed kan det være rimeligt at nævne nogle soranere, der efter 1822 har dyrket de »skønne kunster«.

Først nogle forfattere, der ikke altid var særligt begejstrede for stedet.

Carl Bagger blev student 1826. Han var en problematisk natur, det fremgår bl. a. af den selvbiografiske roman »Min Broders levned«. I

et brev til H. C. Andersen kalder han Sorø en vel tilproppet tranflaske. Man kan ikke køre gennem byen, man skal ud samme vej, man er kommet ind. (Det var før Banevejens tid). På en tegning i marginen viser han sig selv indespærret i flasken.

Carl Bagger var forøvrigt i den sidste del af sit liv redaktør af *Fyens Stiftstidende*, men ikke så effektiv som *Morten Dreyer*. Han fortsatte sit bohemeliv også efter, at han var blevet gift med sin ungdomskæreste *Thora Fiedler* fra Basnæs.

Sophus Schandorph (S 1855) står for eftertiden som en djærv realistisk forfatter, men i sine yngre dage var han præget af romantikken. I sine erindringer kalder han alumnatslivet i de første skoleår trist og uhyggeligt og kritiserer rektor *Bojesen* for brutalitet. Han har vistnok ikke været nogen mønsterelev, men i de to sidste år i »gymnasialklassen« med enværelser i den nyopførte bagbygning i rektorgården befandt han sig godt, og rektor *Bojesen* forbedrede sig. Hans egen søn var med på holdet, og efter eksamensafslutningen inviterede han studenterne til en privat middag. Til denne fest indbød han også en ung engelsk ingeniør, *John Hallen Abbott*. Han arbejdede ved det sjællandske jernbaneanlæg under firmaet *Fox* og *Henderson* og havde deltaget i alle gymnasiasternes lystige lag. Det havde rektor tidligere ikke været særlig begejstret for. *Schandorphs* forhold til Sorø var endt med at blive positivt. 1870-71 var han medlem af Soransk Samfunds bestyrelse.

Det største navn blandt Sorøforfattere i forrige århundrede er *Herman Bang* (S 1875). Også hans forhold til skolen har været omiskuteret, men selv om han naturligvis har manglet adskillige af de egenskaber, der karakteriserer den rigtige gestskoleelev, så har han alligevel holdt af stedet.

Hovedpersonen i romanen »Haabløse Slægter«, *William Høg*, er *Herman Bang* selv. Han går i skole i Sorø, og ved soldat efter studentereksamen holder han en tale om minderne, som de kan tage med ud i livet, hvor scenen er større og kampene smertelige. *Minderne* kan trøste.

Som baggrund for erindringerne nævnes søen, skovene og kirken. *William Høg* tror, ligesom *Herman Bang*, at han nedstammer fra *Hvideslægten*, og nogle dage efter sin ankomst til Sorø går han ind i kirken for at se skjoldefrisen med slægtens våben og *Absalons* grav. *Stamfaderens* (*Skjalm Hvides*) våben på den øverste pille bevæger ham, men også »kongemorderens«. Det må være *Tyge Pusts* våben på nordmuren, der tænkes på. Man troede dengang, at han var identisk med her-tug *Abels* kammermester og medskyldig i mordet på *Erik Plovpenning*. Om *Herman Bang* selv i sin Sorøtid har foretaget en lignende vandring i »slægtskirken« kan ikke siges.

Efter denne omtale af soranske forfattere

kan det være naturligt at nævne nogle soranere, der har skrevet om litteratur.

Det har bl. a. *Otto Borchsenius* (S 1863). »*Fra Fyrrene*« og »*Litterære Feuilletoner*« er samlinger af essays, som oprindeligt er skrevet til forskellige tidsskrifter.

Han regnes ikke for nogen særlig betydelig kritiker, men har dog spillet en vis rolle som mægler »mellem Guldalderens yngste generation og den nye Tids Mænd«. (Efter 1870). 1887–92 redigerede han »*Morgenbladet*«, som var en venstreavis.

Hertil skal føjes, at han interesserede sig levende for Sorø. Det gav sig bl. a. udslag i, at han gik ivrigt ind for, at gamle soranere skulle arbejde for stedets udsmykning. Han har en del af æren for rejsningen af Holbergstatuen i Akademihaven. Han har skrevet verset på mindestenen for de faldne i de slesvigske krige, og han afslørede Bredahlstenen på Parnasbanken 1917; også Hauchs buste i parken har han arbejdet for, og da den blev overrakt skolen den 1. maj 1921, holdt han festtalen.

Vilhelm Møller (S 1865) var en mand af en helt anden støbning. Han var ikke uden respekt for »den ældre skole« af forfattere, f. eks. Hauch og H. C. Andersen, men som redaktør af *Nyt dansk Maanedsskrift* tog han hurtigt parti for Georg Brandes og hans tilhængere. J. P. Jacobsen blev hans nære ven.

For Sorø synes han ikke at have haft nogen interesse. Hans navn forekommer, så vidt man kan se, slet ikke i *Soranerbladets* registre.

Det gør derimod *Vilhelm Andersens!* (S 1882). Han hører måske ikke rigtig sammen med de to litterater. Han var forsker og universitetsprofessor, men har dog også skrevet aktuel kritik og betragtninger ud fra sine personlige, ofte nationalt prægede, ideer.

Sin kærlighed til Sorø har han givet smukt udtryk for i den »*Efterskrift af en Læser*«, hvorved han bidrog til den store Sorøbog. Han har ifølge *Soraner-Biografiernes* oplysninger talt ved Fraterbrøndens indvielse 1912, ved Soransk Samfunds årsfester 1930 og 1940 og ved samfundets 70-års dag 1932.

Nogle af årbogens læsere kan vel endnu huske ham. I hvert fald som Holbergoplæser.

Det ligger nær at spørge, om skolegang i Sorø vækker historisk interesse. Eventuelt i så høj grad, at man vælger historie som fag.

I nogle tilfælde går det måske omvendt, at det kommer til at hænge en ud af halsen, men der kan også findes gode eksempler på, at miljøet virker positivt. Det mest forbausende er vel, at 3 soranere fra 1922–1960 beklædte stillingen som direktør for Nationalmuseet. *Mouritz Mackeprang* (S 1888) fra 1922–38, *Poul Nørlund* (S 1906) fra 1938–51 og *Johannes Brøndsted* (S 1909) fra 1951–60. Om de selv har villet indrømme, at det er Sorø, der har inspireret dem til valg af fag, er naturligvis ikke sikkert, men det skal dog tilføjes, at både Mackeprang og Nørlund har ydet vigtige bidrag til den store Sorøbog.

Hvis man leder efter repræsentanter for

billedkunst i *Soraner-Biografierne*, så støder man på *Vermeiren* og *Zahrtmann*.

Frederik Vermeiren var søn af en glarmester i Ringsted og blev student fra Sorø 1843. Han kom hos Ingemanns, og de har vistnok en del af æren for, at han blev kunster. Ikke fordi han blev inspireret af Lucie Ingemanns romantiske malerier, men fordi Ingemann hjalp med til at overvinde faderens betænkeligheder ved at lade den unge mand følge sin lyst.

Vermeiren vedblev at føle sig knyttet til Sorø og til omegnen. Hans berømteste folkelivsbillede, Faarehyrden paa Heden, er jysk, men Sædemanden er malet 1858 i Lyngve ved Sorø på en mark ved kirken i baggrunden. Han udførte også soranske portrætter, bl. a. af Ingemann, Carsten Hauch og Chr. Hviid Bredahl. Det sidste hænger på Sorø Amtsmuseum.

Kristian Zahrtmann blev student fra Sorø 1862. Det er ikke så nemt at blive klog på, hvordan de kyndige i dag vurderer hans kunstneriske indsats, men han betragtes dog stadig som fornyer af historiemaleriet med sine Leonora Christine-billeder og som en fremragende lærer og leder på Kunsternes Studieskole.

Han var kun to år i Sorø. Hans far var overlæge i Rønne og havde mange bekendte i og omkring Sorø. I sine soranerindringer i *Tilskueren* 1914 skriver sønnen bl. a. »Ved min megen Omgang udenfor Akademiet kom jeg ikke saa meget i Kast med Kammeraterne, som jeg burde«. Til gengæld havde han megen glæde af at besøge Ingemann, som dog døde i januar 1862, før Zahrtmann blev student.

Om stedet skriver han i de nævnte erindringer, at det var smukt, men indelukket i jævn ensformighed i store skove. Da det blev forår, sprang skoven ud, men »Allerede dengang holdt jeg ikke af den ferske grønne Farve. Den virker endnu ubehagelig paa mig«.

Det skal dog også nævnes, at han i de samme erindringer skriver: »Vi holdt meget af Rektor Bojesen, Professor Johnstrup og Religionslæreren, senere Pastor Frimodt«.

Blandt Soranske arkitekter fra den samme periode må først og fremmest nævnes *Martin Nyrop*, bygmester af Københavns rådhus. Han gik ud af 5. klasse i 1865 for at komme i tømrerlære, men endte altså som arkitekt og bevarede en nær tilknytning til Sorø. Han tegnede overbygningen til den middelalderlige Fraterbrønd, som blev opført 1912. Han byggede Eliaskirken ved Vesterbros Torv i København med tårne, der ligner Fjeneslev kirkes. Reliefferne på vestmuren er udført af billedhuggeren *Rolf Harboe*, der også var soraner. (Ud 1886). Nyrop forestod også den store restaurering af Tersløsegaard, som blev færdig i 1916.

Man tilskriver ham en ærlig sans for materialerne, sten og træ, der ikke skal skjules, men samtidig en stræben efter et helhedspræg, der kan kaldes »nationalromantisk«.

Hans efterfølger som professor ved Kunstakademiet, *Carl Petersen*, var også soraner, realist fra 1890. Han byggede museet i Få-

borg og repræsenterer nyklassicismen. I en artikel i Soranerbladet (7.55) lovpriser han Mallings akademibygning, som af andre er blevet kaldt tør og streng. »Det er den samme Art ædel Skønhed, som man finder i Harsdorffs Kolonnade ved Amalienborg, i C. F. Hansens Raadhus og M. G. Bingesbølls Thorvaldsens Museum«.

Det må være naturligt også at søge en naturvidenskabsmand blandt betydelige soranere. Kemikeren S. P. L. Sørensen er måske den berømteste. Han blev student 1886 og fik 2 gange i sine unge dage universitetets guldmedaille. 1901-38 var han direktør for Carlsberg-Laboratoriets kemiske afdeling. Hans hovedværk synes at være en afhandling »Om Maaling og Betydning af Brintkoncentrationen ved enzymatiske Processer«, der siges at være læst og benyttet overalt i verden.

Hvis man fra Soraner-Biografierne skulle fremdrage navne på gode sportsmænd, måtte man passe på, at de ikke kom til at fylde for meget! Der skal her kun nævnes to kvalificerede repræsentanter for henholdsvis cricket og fodboldspillets allerførste tid på skolen.

Den første cricketkamp i Sorø blev spillet 7. oktober 1866. Den hører givetvis til de første kampe, der er spillet i Danmark. Nogle hævder: Den første rent danske kamp. Interessen for det engelske spil var måske påvirket af stemningen i landet efter 1864 og desuden af engelske ingeniører, der arbejdede ved jernbaneanlæggene i Danmark og dyrkede det ædle spil i deres fritid.

Om kampen i Sorø fortæller den føromtalt industrimand S. C. Hauberg i Soranerbladet (IV.9). Eleverne var blevet interesserede i spillet, men det kneb for dem at komme rigtigt i gang. De blev så instruerede af nogle københavnske spillere, og en kamp blev arrangeret. Soranerne klarede sig godt, og Hauberg, som havde scoret fleste point, fik som belønning overrakt et boldtræ, der var skænket af professor P. Plum. »Hvad jeg følte, og hvor jeg følte mig, kan jeg ikke beskrive«.

Som man ser, har Sorø spillet en betydelig rolle for cricketspillets ældste historie i Danmark, men med hensyn til fodbold er forholdet endnu mere forbavsende. Det er ligefrem kommet til Danmark via Sorø 1878.

Johannes Raahauge (S 1879) var søn af grosserer S. A. Raahauge i Hull i England. Da han kom tilbage til Sorø efter sommerferien 1878, havde han en rugbyfodbold med, som der blev leget og spillet med i den følgende tid. 1879 fik Københavns Boldklub fodbold på programmet, formentlig under påvirkning fra Sorø.

Historien er fornylig genfortalt i Soranerbladet (Sept. 1978) i anledning af 100-års jubilæet.

Hermed må gennemgangen af 3. bind (1822-1900) slutte, og desværre har det ikke været muligt at gennemføre en tilsvarende analyse af det først udkomne bind (1901-1960). Kun

enkelte navne fra dette århundrede er sluppet med.

Til gengæld kan det vistnok mere end de andre bind tale for sig selv. Det er en opslagsbog, som gamle elever og lærere og alle med tilknytning til Sorø kan have glæde af.

Det er måske også et spørgsmål, om opgaven havde kunnet gribes an på samme måde som i de andre bind, hvis der havde været tid og plads. Det drejer sig her ikke om »historiske personer«, men om nutidsmennesker og i mange tilfælde endnu levende.

1966 besluttede Soransk Samfund at gå i gang med arbejdet. Civilingeniør Aage Kann Rasmussen var formand og påtog sig redaktionen. Han har haft gode medhjælpere, og der har forligget forarbejder, men han har dog selv båret langt den største del af byrden med at indsamle oplysninger til de over 4000 biografier, til familieoversigterne og til sidst til det allerede i indledningen bebudede bind 1822-1900. Arbejder, der efter en interesse-ret læsers bedste skøn er udført med den største omhu og nøjagtighed.

Hertil kommer så, takket være Torben Glahn, de to bind om den ældste tid. Hvis han ikke allerede i sine meget unge dage havde interesseret sig for soransk personalhistorie, ville det næppe have været muligt at indsamle de nødvendige oplysninger.

Æren for at have skaffet midler til den store udgivelse tilkommer Soransk Samfund og vistnok også i betydeligt omfang Kann Rasmussen.

Der må ligge en stor kærlighed til stedet bag den indsats, der er gjort.

EFTERSKRIFT

»Den store Sorøbog« citeres flere steder i artiklen. Dens fuldstændige titel er: Sorø. Klosteret. Skolen. Akademiet gennem Tiderne. Skrevet af gamle Soranere. Udgivet af Soransk Samfund. I-II. Kbh. 1924-31.

I artiklen er det som regel oplyst, hvornår elever og studerende opholdt sig i Sorø. I 3. bd. dog som regel kun, hvornår de forlod stedet. S. betyder student. R. realist. »Ud« eller »udgæet« betyder, at de har forladt skolen uden eksamen.

Bindene er i artiklen nummererede efter indholdet; ikke efter udgivelsesåret. Bd. 1: 1584-1737. Bd. 2: 1747-1800. Bd. 3: 1822-1900. Bd. 4: 1901-1960.

Optrykt efter Årbog for Historisk Samfund for Sorø Amt 1979.

Soranerbiografier 1584-1960

Pris 600 kr. Fås hos kaseereren.

Udrejse til Grønland Af PETER WAAGSTEIN (S 31)

Overlæge Peter Waagstein, der har tilbragt en stor del af sit liv på Færøerne og Grønland, reflekterer over transportfaciliteterne mellem tjenestested og København i 40'erne.

En aften i 1948 lå »M/S Amdrup« i Tran-graven på Den grønlandske Handels plads i København og ventede kun på passagererne. Det var en solid ishavsskude, selv om man sagde, den lå noget uroligt i søen.

»Hvad får Dem dog til at søge op til de barske forhold i Grønland?«, spurgte styrmanden mig, da jeg kom ombord, og selv om det nok var en spøg fra hans side, måtte jeg alligevel overveje det endnu engang. Klimaet kunne ikke afskrække mig, for jeg var fra barnsben vant til Færøernes storme, regn og tåge, og jeg havde allerede som ung student været i Færingehavn på en kortere visit, hvor vi henholdsvis lossede forsyninger og lastede den færdige saltfisk. Færingerne, der i deres egne små både fiskede herfra, var glade for det afvekslende liv, hvor de kom i havn hver aften, i modsætning til de store trawlere, der i månedsviis lå på bankerne mellem Grønland og New Foundland for at få fuld last. De var blot kedede af, at der ikke var nogen læge eller infirmeri i Færingehavn, for der var langt til Godthåb, hvor der kun var én læge, og han var ofte ude i distriktet i lægebåden. Allerede dengang tænkte jeg, at der kunne blive brug for mig deroppe, når jeg var færdig med min lægeuddannelse, men jeg kunne jo ikke vide, at anden verdenskrig skulle krydse mine planer.

Efter krigen fik jeg imidlertid chancen, da mange læger i Grønland ønskede at komme hjem. Det var desuden vanskeligt at få en bolig i København, navnlig når man havde børn, mens der i Grønland var rummelige embedsboliger – og *havet kaldte!*

Havet er den kæreste legeplads for alle færingebørn, og deres højeste ønske er at komme ud i en båd. Fra Skansen i Thorshavn elskede vi børn at sidde og se på skibene. I sejl-skibenes tid, hvor man ikke havde så travlt som nu, kunne de iagttages, længe før de ankrede op på reden. Når det om sommeren var godt vejr, blev der arrangeret bådudflugter til naturskønne steder, og det stak os i hjertet, når vi ikke kunne komme med. Min far var organist og skulle være hjemme ved gudstjenesterne. Det var mig, der hentede hans løn hos kirkeværgen – 25 kroner om måneden – og jeg kom ofte tomhændet tilbage, fordi der ikke havde været penge nok i kirkebøssen!

Færingerne lever på et meget lille landområde – kun nogle fjeldtoppe, der stikker op af havet, med god græsning for får og et eldorado for søfugle, men noget intensivt landbrug er der ikke, og uden de fiskerige banker gik det slet ikke. I trange tider har man overlevet takket være grindehvalerne, der i nogle sommermåneder pludselig dukkede op i større eller mindre flokke og drives ind i bunden af de mange »vaage« og op på den brede sand-

strand, hvor de dræbes og fordeles som reserverproviant til den lange vinter. Sammen med grunden kommer store stimer blæksprutter, og så får alle drenge travlt!

I en lille vig ved Kirkebø på sydsiden af Strømø kan man undertiden i strandkanten finde mimosefrø, der med golfstrømmen er drevet den lange vej fra De caribiske Øer. Et sådant frø bør absolut gemmes, thi det beskytter mod havets farer.

Kaptajnen på »M/S Amdrup« så noget betænkeligt på mig og min familie og gjorde opmærksom på, at man kunne komme ud for lidt af hvert på den lange rejse, men jeg beroligede ham med, at jeg siden mit 15. år jævnligt havde sejlet mellem Færøerne og Danmark i al slags vejr og med meget forskellige skibe. Det var jo ikke nødvendigt at fortælle, at jeg mange gange havde været halvdød af søsyge, for det føles af en færing som en stor skam.

Vi havde næppe rundet Skagen, før kufferterne fløj fra væg til væg i den trange kahyt, og vi fik travlt med at stuve alt vort løsøre – børnene inklusive – ved hjælp af redningsbælter og lignende. Min kone, der ventede vort fjerde barn, havde det heller ikke for godt. Midt i det hele meddelte kaptajnen, at der var brug for mig som skibslæge. Kahytstjomsfruen var faldet med en søvsekande og havde fået en dyb flænge i hagen, og bådsmanden havde klemt en finger, som skulle reponeres og bandageres.

»Hvad bliver det næste?«, tænkte jeg. »Forhåbentlig ikke en for tidlig fødsel.« Det blev jeg sparet for på denne tur, men fem år senere, da jeg med »Disco« var på vej tilbage til Grønland efter veloverstået embedslægekseksamen, blev der i hård søgang banket på min kahyttdør: I en trang kahyt lå en dansk håndværker og led alle søsygens kvaler, mens hans grønlandske kone lå i underkøjen med begyndende presseveer. Jeg fik i en fart fat i en fødselspakke fra medicinkisten og glemte helt min egen søsyge, men heldigvis forløb alt normalt. De andre passagerer havde naturligvis fulgt slagets gang uden for kabytten, og hovmesteren fandt en flaske frem, så vi kunne fejre den lykkelige nedkomst. Kaptajnen fortalte mig ved den lejlighed, at han omhyggeligt havde holdt tallet på passagerer og mandskab på 99, så han kunne spare skibslægen. Nu var der 100 ombord, men det gjorde jo ikke noget, når der også var en læge med.

Denne rejse forløb i øvrigt ikke uden yderligere dramatik, idet handelschefen i Frederikshaab efter sædvanlig sejlplan skulle gå fra borde i Narssak. Han havde imidlertid fået udvirket, at »Disco« skulle anduvede Frederikshaab på vej til Egedesminde. Kaptajnen var betænkelig ved arrangementet, men måtte bøje sig for ordren fra handelsinspektøren i Godthaab. Båden fra Frederikshaab, der skulle hente handelschefen og dennes familie, lod

imidlertid vente på sig, og det viste sig senere, at dette skyldtes startvanskeligheder; men vinden blæste fra sydvest, og »Disco« drev nærmere og nærmere nogle skær, der var omgivet af brænding. Pludselig gik en rysten gennem skibet, vi var stødt på et undersøisk skær. Solarolien stod op af spunshullerne i fordækket. Alt stank af olie, skibet fik slag-side, lyset gik ud, sirenen hylede, børnene græd, og flere var ved at besvime. Alle fik ordre til at tage redningsbælter på og gå til bådene. Det var ikke rart at se ned i det kolde vand, hvor vi ikke havde store chancer for at overleve, hvis vi faldt i. Men netop som mandskabet skulle svinge redningsbådene ud, gled skibet mirakuløst af skæret og lå igen lige i vandet. Vi kunne fortsætte rejsen nord-på.

Men tilbage til vort gode skib »M/S Amstrup«. Efter en uges sejlads dukkede endelig Kap Farvels snedækkede forrevne fjelde op i horisonten, og majestætiske isbjerge i alle mulige pastelfarver og i fantastiske former sejlede forbi os. Det var et meget smukt syn på denne sollyse majdag, hvor sneen dækkede landet.

I tidligere tider, da øen skulle besejles alene ved hjælp af sejlskibe, krævedes både godt sømandskab, mandsmod og held. Da Erik den Røde i 986 stod ud af Bredefjord og Borgarfjord på Island for at søge nyt land i Grønland, nåede eksempelvis kun 14 af hans 26 vikingskibe frem til Vestgrønland, mens resten enten forliste eller måtte vende om. Men heller ikke vor tid har været forskånet for katastrofer. Her skal blot nævnes »Hans Hedtofts« forlis i det isfyldte farvand ved Kap Farvel ved nytårstid 1958. Dette skib med alle moderne hjælpemidler gik – under en orkan – ned med mand og mus. En redningskran med skibets navn, der skyllede i land på Sydland, og som nu hænger i kirken i Julianehåb, er det eneste spor af forliset. Katastrofen gjorde et dybt indtryk på os, også fordi vi selv kunne have været impliceret. Vi var nemlig samme efterår kommet hjem med »Dronning Alexandrine«, og vi havde mødt så meget is ved Grønlands sydspids, at vi måtte runde Kap Farvel uden at have landkanding.

Kaptajnen fortalte mig, at han i en menne-skealder havde ført skib mellem København og Færøerne og Island, og disse farvande kendte han som sin egen lomme, men sejladsen på Grønland var meget krævende. På en af efterårsturene havde skibet været så overiset, at der måtte bruges både dampstråler og ishakker for at slippe af med den truende overvægt. På samme tid havde en klaksvik-trawler fisket under Grønland. I det tætte snefog i de hushøje bølger, der hindrede udsyn, havde det været meget svært at holde trawleren klar af isfjeldene, men da det så sortest ud, havde en behjertet kammerat givet skipperen en nerveberoligende tablet, og nu ville han til lægen for at få nogle flere, fordi han snart skulle afsted igen. De færreste fiskerskibe har nemlig spiritus ombord, og for-

øvrigt var han – som så mange andre færinger – afholdsmand.

Havet er den vigtigste arbejdsplads på Færøerne, så sejle må man under alle omstændigheder.

Landsarkivar Sverri Dahl

Tórshavn - 70 år

Som det var ukendt for de fleste af dette blads læsere, fyldte landsantikvar Sverri Dahl, Tórshavn (S 28) 70 aar d. 31. marts.

Sverri Dahls betydning i den nordiske museumsverden indenfor færøsk arkæologi, færøsk historie og færøsk folkekultur er velkendt for dem, der gennem mange aar har fulgt hans videnskabelige arbejde og hans kompromisløse indsats for bevaring af landskab og fortidsminder.

Siden 1940 har han staaet som leder af det kulturhistoriske museum i Tórshavn, Færoya Fornminnisavn, og herfra er de impulser udgaaet, som har ført til, at museet i dag staaer som et vigtigt led i det nye færøske samfund.

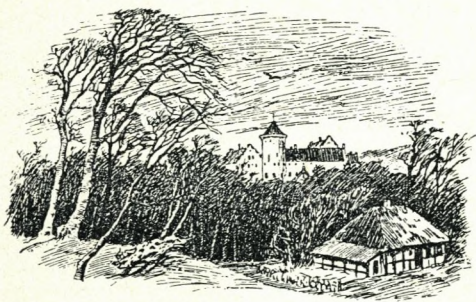
Gennem en række udgravninger, indledt med fundet af en vikingetidsgaard i Kvívik i 1942 og fortsat med fund af lignende anlæg i andre færøske bygder og med fund af en vikingetidsgrav og de første daterbare genstande i Tjørnuvik i slutningen af 50'erne har Sverri Dahl kunnet inddrage ogsaa Færøerne i den kæde af vikingetidsbebyggelser, som findes spredt ud over hele det nordvestatlantiske omraade. Det var derfor selvfølgelig, at museet i Tórshavn og dets leder var vært for »The Fifth Viking Congress« i 1965.

Sverri Dahl har deltaget i udgravninger i Grønland og Norge og selv været leder af de færøske, dansk-norske udgravninger og undersøgelser af det færøske bispesæde i Kirkjubøur i 50'erne. Og gennem talrige foredrag og artikler i Varðin og i det færøske videnskabelige aarsskrift, Fróðskaparrit, har han meddelt resultaterne af sine undersøgelser indenfor alle de førstnævnte omraader.

Hjemmet i Sandagerði i Tórshavn har gennem disse mange aar været det gæstfri mødested for saavel færinger som for fremmede udefra. Med en aldrig svigtende taalmodighed har Sverri Dahl modtaget sine gæster og selv ført dem rundt, ofte paa dagslange rejser, indenfor hele det færøske ørige. Med en naturlig national glæde og stolthed – og som videnskabsmand og kunstner.

Fødselsdagsvejret var brænding og blæst og med regn som drev mod Sandagerði's oplyste ruder; men indenfor modtog landets antikvar en fortjent hyldest fra slægt og fra de mange venner, der var mødt op.

Curt v. Jessen (S 46).

Jungshoved slot.

En Soraner i »Gøngehøvdingen«

På et eller andet tidspunkt under vor skolegang i Sorø har vi ældre vel alle læst »De tre Musketerer« eller »Gjønggehøvdingen«. I den første træffer vi straks vor ven d'Artagnan, i den anden møder vi i første kapitel både Ib og Svend Gønge, og straks efter hører vi om *Jungshoved* slot, der spiller så stor en rolle i fortællingen. Vi læser også, dog næsten i forbigående, at lensmanden på Jungshoved hed *Jørgen Reedtz*, hos hvem kong Frederik d. III og – især – hans dronning Sophie Amalie i fortællingens begyndelse opholder sig. De kongelige med følge forlader allerede dagen efter Jungshoved, og nogen tid efter rejser også Svends udkårne dame, Julie Parsberg, fra slottet. Lensmanden og hans familie hører man ikke meget om.

Jørgen Reedtz (Soranerbiografier 1584–1737 I 375) blev optaget på skolen 1636 og forlod Sorø i 1642. Han var lensmand på Jungshoved fra 1654, forpagtede senere Tryggevælde i 1662 og endte sin karriere som ambassadør i Spanien. Glahn skriver, at da Reedtz vendte hjem fra Spanien i 1680, forblev hans hustru, Mette Trolle, der havde været Griffenfeldts elskerinde, i Spanien. (Hun hadede sin mand, fødte ham dog 14 børn«. (Der gives jo milde øjeblikke!!). Her må være interessant læsning!

Da Jungshoved ved lensmanden og hans families afrejse stod tom, kunne svenskekongens berømte svoger, rigskansleren, greve *Magnus Gabriel de la Gardie*, der i september måned 1658 var kommet til Sjælland, af Carl X Gustaf få tillagt Jungshoved som kvarter, og da ejeren var flygtet, kunne han tage løsrøret på ejendommen som krigsbytte, ligesom godsets indtægter blev tillagt ham til hans underhold. (O. Walde, Storhetstidens litterære krigsbytte, II 233 ff). De la Gardie var, næst efter værdifuldt indbo og sølvtøj, især ivrig efter at samle på bøger, og da han allerede i slutningen af samme år igen forlod godset, lod han derfor sin sekretær Israel Schultz om at inddrive midlerne fra godset og tage vare på »mobiliernes«.

På Jungshoved fandtes foruden andet også et bibliotek, som Israel Schultz imidlertid

ikke kunne finde. Han indberettede det til De la Gardie, at han af nogle enfoldige bondefolk hemmelig havde fået at vide, at sognepræsten, hr. Morten (Jensen Rønnebæk) skulle have nogle kister fra Jungshoved i forvaring, men, skønt han tiltalte præsten alvorligt til at åbenbare gemmestedet, hvis han ville undgå yderligere fortræd, og skønt Schultz truede præsten med at ville indkvartere 10 ryttere hos ham – på præstens bekostning! – fik han intet oplyst om de gamle kister.

Men i begyndelsen af marts måned 1659 opnusede Israel Schultz, at kisterne stod på præstegårdens mark, »hvor man omsider lod vælte en høstak, hvori man fandt 2 store indpakkede kister med statelige og velbevarede bøger«.

O. Walde siger, at præsten i øvrigt blev behandlet godt og fik lov at bibeholde sin årlige tildeling af 2 pund korn og 3 svin, »da han er en fattig og udplyndret mand«. (!) (De 10 ryttere har nok været der!).

Af den kort efter fundet optagne fortegnelse over bøgerne fremgår, at biblioteket omfattede ca. 550 numre. Skønt Jørgen Reedtz »anses for at have været en till begåfningen temmelig obetydlig person«, (Walde) blev han meget anvendt i statsjæstjenesten, både fordi han var af fornem slægt, og fordi han under sit ophold i Sorø og på sine rejser i udlandet havde studeret meget, bl. a. i Padua. Under sine rejser har han købt adskillige bøger.

Han har imidlertid også købt adskillige bøger herhjemme, idet der i hans bibliotek fandtes flere danske tryk, bl. a. Huitfeldts danske krønike, Hans Skonings »Kattenes Rettergang med Hundene«, Caspar Bartholins »De Unicornu« (»Hafnia, Excudebat Georgius Hantzschius, 1628.«) og Gunde Rosenkrantz' »De coenæ dominicæ vero sensu et usu«. (Glahn, Sorø-Bibliografi 25.). Hovedparten var dog udenlandske tryk.

Det fremgår af Israel Schultz' indberetninger, at biblioteket blev sendt over Helsingør-Helsingborg til Leckö, hvorfra det så senere kom til Magnus Gabriel de la Gardies store palæ i Stockholm. Ved Carl den XI's »reduktion« blev de la Gardie berøvet størstedelen af sine rige godsbesiddelser, medens hans bibliotek antagelig forblev næsten urørt i hans palæ, skønt dette også blev inddraget under kronen.

Størsteparten af det store bibliotek, heriblandt resterne af Jørgen Reedtz' bøger (og ligeledes resterne af Gunde Rosenkrantz' store bibliotek fra Vindinge (nu Fuirendal)) overgik senere til Upsala eller til det kongelige Biblioteket i Stockholm. (Håndbog i Bibliotekskundskab, 1927 II 196).

Se, *det* skrev Carit Etlar ikke noget om!

(I Sorø-tiden var Jørgen Reedtz respondent ved to af *Johan Rauens* disputatser i 1641 og holdt selv en tale om Quintus Fabrius Maximus, Glahns Sorø-Bibliografi nr. 476, 478 og 479).

Max Ebert (S 35).

Frokosten den 10. april

Det var ikke noget stort fremmøde denne gang, kun 9 i det hele, men det skyldtes nok den tilstundende generalforsamling få dage efter. Der var heller ingen indbudt taler, men disse forhold hindrede os så sandelig ikke i at hygge os, tværtom (som Slæveren sagde). Vi flyttede de to borde sammen, gik i gang med mad og drikkevarer og lod ellers snakken gå.

Clausen (æres- og S 25), der for sidste gang præsiderede som næstformand, bød velkommen og lod skolen leve, men afstod fra at lade os synge – godt det samme! Derpå hyldede Rantzau (R 37) Clausen som et historisk sindet menneske, forstået på den måde, at han altid havde været den, der vidste at vedligeholde forbindelsen mellem skolen og os, at bringe de unge og gamle sammen, selvfølgelig lettest at iagttage her ved frokosterne – hvorpå vi lod ham leve.

Det var det hele! Resten var privat snak mellem (foruden de to nævnte) Krog-Meyer (æres- og R 09), Marquard (20), Kongsted (R 26), Stauning (R 29), Saxtorph (S 40) og generationerne Dalgaard (S 50 og S 78).

N. Sx.

Frokosten den 1. maj

Heller ikke denne gang kom der ret mange, kun 10½, og det kunne vi finde mange grunde til, så som 1. maj-dagen, Bededagsferien og spektaklerne på Nørrebro; men det ødelagde nu ikke stemningen. Det hjalp også på denne (stemningen), at man havde dække eet langt bord, så vi rigtig kunne lade snakken gå til alle sider. Desuden havde helligdagen m.m. fået lokket fjerntboende hid som Hans Jørgensen (S 33) fra Struer og Karin Mortensen (tidl. bestyrelsesmedlem og S 71) fra Vejen.

Taarnhøj (formand og S 37) bød velkommen, nævnte kort forårets komme, også i Sorø, og efter det obligatoriske trefoldige leve for Skolen spurgte han om nyheder fra Overskæringen. Det var der nu ingen, der kunne sige noget om, men Saxtorph (referent og S 40) havde søndag den 27/4 været på en nostalgisk tur ad den nedlagte Vedde-bane – kun indtil bystationen (det nuværende posthus) – for bl. a. at se på forårsblomster og en enkelt nyudsprungne bøgegren, Dalgaard og Jølver (begge S 78) havde samme søndag været til terrænløb (vistnok en 6. plads ud af 14), og Hans Jørgensen, som medbragte sin broder Knud (1934), havde på vejen over lagt turen rundt om Akademiet og haven, så det var ikke soranske forårsindtryk, det skortede på!

Samme Hans Jørgensen bad mig formulere en tak og compliment til Taarnhøjs »stakkels« sekretær, som han havde plaget med telefoniske forespørgsler og altid fået et rigtigt og venligt svar fra.

Damkier (S 43) lod sig af den gode frokost inspirere til at mindes de gode boller på Vænget og den utilfredshed, det vakte, da den tidligere omtalte sundhedsapostel fik indført rødbedebof, sellerier og rå gulerødder. (Gad vide om man ville få en tilsvarende reaktion, hvis man pludselig vendte tilbage til 1920-30'ernes kostplan?). Dette førte Dégn (R 21) ind på begrebet logi-værtinder og navnlig deres affodring af drengene: alle planer om økonomi og fornuftigt anvendelse af rester gik fløjten, for »de spiser jo det hele fra mig hver dag!«. Ellen Vibeke Jensen (æres- og S 13) var stadig, nu 75 år senere, imponeret over appetitten hos brødrenes klassekammerater. Når vi nu taler om unge menneskers konsum, så kom det ud, at de yngste årgange koncentreret om 1978'erne mødes *hver torsdag aften kl. 21 på CHRISTIAN FIRTAL* (hjørnet af Højbro Plads og St. Kirkestræde).

Til allersidst dukkede Susanne Søhuus (S 68) op – det var den halve! – og vi gik talstærke til nachspie! på PRETORIA. Det er dog sælsomt i hvilken grad, de mærkeligste forbindelser og bekendtskaber kommer frem ved en sådan lejlighed, når vi er godt fredet over årgangene og Danmarkskortet! Karin fik en hilsen med hjem til sin lærer i Vejen fra hans farbrødre (Jørgensen'erne), og jeg fik afleveret en hilsen til min gamle engelsk- og tysklærer, Johannsen, nu i Struer, men lærer på Skolen 1934-39, og via Susanne Søhuus til en af mine gamle klassekammerater, Preben Sander i Haslev. Det lod også til, at Damkier kendte Jølvers familie i flere generationer og afskygninger – Vi følte os efterhånden meget sammenspiste og som altings centrum.

N. Sx.

Soranske noter

Peter Oluf Brøndsted, (S 65), 34, cand. mag., er video-instruktør. Han har bl. a. lavet tre eksperimentalfilm, som Københavns kommune vil vise ved sommerfestivalen i Nikolaj kirke. Den ene er en bearbejdelse af en *Branner*-novelle, den anden en *Ibsen*-gendigtning og den tredje en surrealistisk beretning om en gammel pensionist. Brøndsted udsender i disse dage på Husets Forlag tre énaktere, som han har oversat og bearbejdet efter *Cervantes*, ophavsmanden til Don Quijote, ridderen af den bedrøvelige skikkelse. Til jul kommer en bog om mimeteatret. Brøndsted er gift med geologen Annette Schønnemann.

Berlingske 26/3 -80.

Sognepræst i Frørup, Niels Carl Lilleør (S 55) er udnævnt til provst for Nyborg provsti.

Vicebiskop Jens Chr. Chemnitz, Grønland, er udnævnt til ridder af Dannebrog.

Memo

Ved soranerfrokosten den 5. juni taler filminstruktøren Hagen Hasselbalch (S 33). Emnet er ikke oplyst.

Runde fødselsdage i juni

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag juni 1980:

2. Amtsvejinspektør Kaj Buch-Larsen, f. 1905, Sjællandsvej 8, 6000 Kolding.
5. Landsretssagfører Jørgen Strømberg, f. 1920, Smallegade 42, 3., 2000 Københv. F.
8. Statsautoriseret translator Jørgen Rasmussen, f. 1905, Solbakken 81, 2840 Holte.
9. Sognepræst Johs. Busch, f. 1910, 4190 Munke Bjergby.
10. Direktør Jørn Klitgaard, f. 1930, Valledød Banevej 9 B, 2960 Rungsted Kyst.
10. Arkitekt Conny Krage, f. 1900, Nr. Voldgade 52, 1358 København K.
10. Bogholder P. A. Nielsen, f. 1905, Hellig Andersvej 14, 4200 Slagelse.
12. Forstander Johs. Engberg, f. 1920, Båring Højskole, 5466 Asperup.
14. Fru Leta Petersen, f. 1895, Olesvej 11, 2830 Virum.
15. Skovrider Niels W. Kjølens, f. 1930, Trolle-Ljungby, Bäckaskog, Sverige.
19. Salgschef Louis Dalgaard, f. 1930, Gyvelbakken 12, 3460 Birkerød.
20. Direktør Børge Jørgensen, f. 1920, Thoredsvej 33, Udsted Strand, 3230 Græsted.
22. Civilingeniør Holger Kerstens, f. 1900, Ingemannsvej 13, 4200 Slagelse.
29. Ingeniør G. Philip Foss, f. 1920, Nyvej 6, 2., 1851 København V.
30. Læge Poul Mendrup, f. 1930, Søndergade 1, 9900 Frederikshavn.

Juli

6. Lektor, cand. mag. P. H. Pedersen, f. 1910, Ordrupdalsvej 8 B, 2920 Charlottentlund.
6. Redaktør, cand. mag. Ellen Thomassen, f. 1905, Godthåbsvej 133, 2000 Kbhvn. F.
7. Biskop Thyge Krag, f. 1910, Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev.
8. Professor, dr. odont. P. O. Pedersen, f. 1910, Grønnevej 255, 2830 Virum.
9. Redaktør Per Amby, f. 1920, Kovangen 303, 3480 Fredensborg.
13. Fabrikant Henning Mølkov, f. 1920, Skelmosevej 10, 2500 Valby.
14. Indkøbschef Olaf Teusch, f. 1930, Hesselhøjvej 4, 5672 Brobyværk.
15. Fhv. sognepræst Johs. I. Hansen, f. 1900, Femte Maj Plads 8, 1., 5700 Svendborg.
19. Fhv. sognepræst Hans Kr. Haugaard, f. 1900, Sprotøften 59, 5800 Nyborg.
19. Læge Erik Velling, f. 1910, Jernbanegade 6, 4900 Nakskov.
23. Overlæge Ellen Vibeke Jensen, f. 1895, Søgade 12, 4180 Sorø.

23. Theodor Malling, f. 1910, Praca Visconde Bivar 3, 1., Portimão, Algarve, Portugal.
25. Arkivar Svend Rothe, f. 1900, Skjulhøj 39, 2720 Vanløse.
26. Læge Knud Fabricius-Lauritzen, f. 1930, Brandsbyvej 43, 2740 Skovlunde.
26. Udstillingsarkitekt Erik Jørgensen, f. 1930, Skovløbervangen 45, 3500 Værløse.
27. Overlærer Frode Sande, f. 1905, Kirkevej 21, 5580 Nørre Åby.
27. Apoteker Henrik Højmark, f. 1930, Stengeroddevej 12, 6300 Gråsten.
28. Generalkonsul Adam Dietrich von Bülow, f. 1920, PREMA, Rua Mateus grou, 412, 05415- Sao Paulo - S. P. Brazil.
29. Major Niels Kapel, f. 1930, 20. Forest Way, Woodford Green, Essex, England.
30. Overlære Poul Ejv. Rasmussen, f. 1930, Toftevej 33, Hørusshav, 6400 Sønderborg.
31. Pol.assessor Albert Sørensen, f. 1905, Riffelhavevej 29, 4300 Holbæk.
31. Afdelingsleder Erik Kristensen, f. 1930, Maren Hemmingsvej 22, 9000 Ålborg.

August

1. Overlærer Palle Christensen, f. 1920, Caroline Amalievej 58 C, 2800 Lyngby.
1. Fru Berete Koed, f. 1910, Peblinge Dosseringen 30, 2200 København N.
2. Hjalmar Knuthsen, f. 1905, 8369, E. Doris Street, San Gabriel, California, USA.
5. Programsekretær Poul Leth Sørensen, f. 1910, Jyllandsgade 27 A, 7600 Struer.
6. Ingeniør Bent Bodenhoff, f. 1920, Bodenhoff & Associates, 1749 - 7 Ave N. W. Calgary 42, Alberta, Canada.
8. Arkitekt Adam greve Danneskiold-Samsøe, f. 1910, Selskovvej 56, 3400 Hille-rød.
9. Maskiningeniør Ib Chr. Jacobsen, f. 1930, Kastanie Allé 3, 3450 Allerød.
9. Pensionist Erik Kiilerich, f. 1900, Silkeborgvej 335, 8230 Åbyhøj.
9. Stationsleder Knud Eggert Worm Mortensen, f. 1920, Stationsvej 5, 4874 Gedser.
10. Arkitekt Søren Lotz, f. 1930, Søgade 14, 4180 Sorø.
13. Restauratør Knud Bjørn Jensen, f. 1910, Hasagervej 21, 4930 Maribo.
14. Civilingeniør Erik Johansen, f. 1920, Malmlosevej 79, 2830 Virum.
15. Kontorchef, cand. jur. Sven-Ove Petersen, f. 1920, Amager Boulevard 129, 2300 København S.
16. Proprietær, dr. phil. Hans Quade Rasmussen, f. 1910, Værsløvgård, Frankerupvej 40, 4400 Kalundborg.

17. Gårdejer Ejvind Boserup, f. 1910, Tangmosegård, 4600 Køge.
19. Læge Jens Lyng, f. 1920, Jernbanegade 12, 4690 Haslev.
22. Manufakturhandler Vibeke Dal-Christian, f. 1910, Tungugøta 15, 3800 Tórshavn, Færøerne.
24. Grafiker Austin Grandjean, f. 1930, Sankt Thomas Allé 3, 1824 Kbh. V.
26. Hotelportier Fritz Hasselbalck, f. 1910, Sidste adr.: Anchersvej 3, 9990 Skagen.
28. Driftsleder, inspektør Mogens Wittusen, f. 1920, Hjerl Hede, Sevel, 7830 Vinderup.
29. Gymnastik- og danselærer Esther Stevns Hansen, f. 1910, Christiansvej 6, 4180 Sorø.

Fotograf Gregers Jørgensen, Storgade 37, Sorø, fyldte 60 år den 19. maj. Undskyld!

Soranske dødsfald

Fhv. vicebrandchef HAKON LINDHARD
10. november 1890–januar 1980

Fhv. vicebrandchef, cand. polyt, kaptajn Hakon Lindhard, er død, 89 år. Lindhard var født i København og havde hele sit virke her. Efter endt uddannelse som civilingeniør blev han for en kortere periode ansat ved Københavns sporveje. Lindhard aftjente sin værnepligt i 1915 ved ingeniørtropperne og afsluttede sin militære løbebane som kaptajn. I 1929 kom han til Københavns Brandvæsen, hvor han var vicebrandchef i årene 1954 til 1960. Under besættelsen deltog han i udrykningstjenesten, men vil især huskes for sin indsats i Civilforsvaret, som han i 1934 var medstifter af. I 1937 udgav han sin muntre og friske skildring af livet på Adelgades brandstation. Bogen hed »Brandmandsliv«, men derudover var han ofte forfatter af artikler i fagtidsskrifter og aviser.

SVEND ERLING STAGE (S 21)

6. januar 1963–8. maj 1980

SVEND ROTHE (S 18)

25. juli 1900–13. maj 1980

AXEL SIGURD HANSEN (R 14)

12. april 1898–5. juni 1979

Soraner-Biografier

1584–1737 – 175 kr.

1747–1800 – 75 kr.

1822–1900 – 200 kr.

1901–1960 – 150 kr.

1901–60 fås også i 10-års hefter a 25 kr.

Ved forudbetaling til kassereren sendes bøgerne portofrit, ellers pr. efterkrav.

1584–1960 – HELE VÆRKET –
600 KR. PORTOFRIT!

MEDLEMSKONTINGENTET for 1980

er fastsat til kr. 65,00 for juniormedlemmer (fra og med årgang 1973) — samt for medlemmer, fyldt 67 år — dog kun 30,00. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse gives til:

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 2860 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 4 00 17 10

BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Sverige, Finland og på Island fremsendes fortrykte girokort. Medlemmer bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check trukket på en dansk bank og lydende på danske kroner (det koster ellers Samfundet d.kr. 15,00 at indløse en check). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til oprævning.

ADRESSEFORANDRINGER

meddeles til kassereren!

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj
(Soransk Samfunds formand)
Københavns Amts Sygehus
2600 Glostrup
(02) 96 43 33, lokal 476

LEGATANSØGNINGER stiles til:

SORANSK SAMFUND

Direktør, cand. jur. Svend Clausen
(Soransk Samfunds næstformand)
Amaliegade 21 A, 1.
1256 København K
(01) 13 51 05, (03) 19 12 35

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18—19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri ApS

Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

Storno

RADIOTELEFONER

Artillerivej 126

Telefon (01) 57 68 00

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE
Tlf. (03) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

79
HR J I RAASCHOU-NIELSEN
PARKVEJ 10
2960 RUNGSTED KYST

Faxe Fad Premium er
til de stunder, hvor en
almindelig øl
er for
almindelig.

FAXE
BRYGGERI

Leverandør til
det danske folk.